

राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालयको

प्रेस विज्ञप्ती

भदौ १७, २०७०

मन्त्रिपरिषद्का सम्माननीय अध्यक्ष तथा राष्ट्रिय विकास समस्या समाधान समितिका अध्यक्ष श्री खिलराज रेग्मीज्यूको अध्यक्षतामा समितिको तीसौं बैठक बस्यो । यस बैठकमा आर्थिक वर्ष २०६९/०७० मा सञ्चालित विकास कार्यक्रम/आयोजनाहरूको वार्षिक प्रगति स्थिति र कार्यान्वयनमा देखापरेका तथा मन्त्रालयस्तरबाट समाधान हुन नसकेका समस्याहरू प्रस्तुत गरी छलफल गर्ने कार्य भयो ।

सम्माननीय अध्यक्षज्यूले बैठकमा निम्नानुसारको निर्देशन दिनु भयो :

- नेपाल सरकारले सन् २०२२ भित्र नेपाललाई अतिकम विकसित राष्ट्रबाट विकासशील राष्ट्रमा रुपान्तरण गर्ने दीर्घकालिन सोच लिई तेह्रौं योजनाको आधारपत्र स्वीकृत गरेको छ । सरकारका सामु मुलुकलाई बिकासशील राष्ट्रमा रुपान्तरण गर्ने र बिकासका प्रतिफल प्रभावकारीरूपमा जनस्तरमा पुऱ्याउने चुनौती रहेका छन् । तसर्थ मुलुकको बिकासलाई द्रुत गतिदिई परिणामुखी बनाउन बिकास कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको कार्यान्वयन प्रक्रियालाई निर्धारित समय भित्र पूरा हुने गरी प्रभावकारी बनाउनु जरुरी छ ।
- समितिको आजको बैठकमा गरिएको प्रस्तुतिबाट कूल बजेटको ८५.९१ प्रतिशत खर्च भई पूँजीगत खर्चको प्रगति ८०.१३ प्रतिशत हुनुलाई संतोषजनक मान्न सकिन्छ । पहिलो प्राथमिकताका आयोजनाहरूतर्फ २८२ आयोजनाहरूमध्ये १९५ वटाको प्रगति ८० प्रतिशत भन्दा माथि भएकोले राम्रो पाईयो । तैपनि कार्यान्वयनको चरणमा बिगतमा देखिएका केही समस्याहरू अबै पनि समाधान हुन बांकी रहेको देखिएको छ ।
- समस्याहरूको निराकरण गर्न मन्त्रालयहरूले मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिलाई थप प्रभावकारी बनाई कार्यान्वयनमा आई परेका समस्याहरू समयमै समाधान गरी आयोजना तथा कार्यक्रमहरूलाई निर्धारित समय तथा लागतभित्रै सम्पन्न गर्नका लागि गंभीरतापूर्वक लाग्न मन्त्रालयहरूलाई निर्देशन दिन्छु । साथै, यी बैठकहरूमा राष्ट्रिय योजना आयोग र अर्थ मन्त्रालयका जिम्मेवार अधिकृतहरूको अनिवार्य उपस्थिति हुने व्यवस्था गर्ने ।
- मन्त्रालयहरूले सुशासन प्रबर्द्धन हुनेगरी पारदर्शिता, जबाफदेहिता र सेवाप्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउदै जनतालाई प्रत्यक्ष लाभपुग्ने गरी आ-आफ्ना काम कारवाही संचालन गर्नु पनि त्यत्तिकै जरुरी छ ।
- सम्बन्धित मन्त्रालय तथा विभागहरूले बिकास आयोजनाको अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण गरी तिनीहरूको कार्यान्वयन सुनिश्चित गर्न विशेष ध्यान दिनु जरुरी छ ।
- बर्तमान सरकारको प्रमुख दायित्व संबिधान सभाको निर्वाचन स्वतन्त्र र निष्पक्ष गर्नु रहेकोले बिकास कार्यक्रम तथा आयोजना कार्यान्वयन गर्दा समेत निर्वाचनलाई सफल बनाउन सघाउ पुऱ्याउनेतर्फ बिशेष ध्यानदिन र चुनावलाई प्रतिकूल असर पर्ने कार्य नगर्न पनि सबैलाई निर्देशन दिन्छु ।

यस बैठकमा राष्ट्रिय योजना आयोगका मन्त्री तथा अध्यक्ष डा.रवीन्द्र कुमार शाक्यले सहस्राब्दी विकास लक्ष्य तथा सोको प्रगति स्थिति, त्रिवर्षीय योजना (२०६७/०६८-२०६९/०७०) को प्रगति र आ.व. ०६९/७० मा सञ्चालित पहिलो प्राथमिकता प्राप्त आयोजनाहरूको कार्यान्वयनको अवस्था र देखिएका प्रमुख समस्याहरूका बारेमा प्रकाश पार्नुभयो । साथै, उहाँले राष्ट्रिय गौरवका आयोजनाहरूको प्रगति स्थिति प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

मन्त्रालयबाट प्रस्तुत भएका र छलफलका क्रममा उठेका समस्याहरूको समाधानका लागि बैठकले देहाय वमोजिम निर्णय लिएको छ ।

बैठकका निर्णयहरू

१. वर्डफ्लु रोग नियन्त्रण आदेश, २०६४ अनुसार हाल दिइदै आएको क्षतिपूर्ती रकम अत्यन्त न्युन भएकाले वर्तमान बजार मूल्यको आधारमा क्षतिपूर्ती रकम समायोजन गर्नका लागि कृषि विकास मन्त्रालय र अर्थ मन्त्रालयका प्रतिनिधि रहेको अध्ययन कार्यदलबाट सुझाव लिई उक्त आदेश संशोधनका लागि कार्य अघि बढाउने ।

२. बर्ड फ्लू रोग नियन्त्रणको सन्दर्भमा संक्रमित पंक्षीहरूलाई नष्ट गरेपछि सुरक्षित तवरले व्यवस्थापन गर्नुपर्ने र यसको लागि छुट्टै Dumping Site हुनुपर्ने भएको सम्बन्धमा सोका लागि आवश्यक सहयोग गर्न स्थानीय निकायहरूलाई संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले निर्देशन दिने ।

३. स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ सँग बाभिएका विभिन्न ऐनहरू संशोधन हुन नसक्दा र वर्तमान समस्या एवम् अवस्थालाई ऐनले सम्बोधन गर्न नसक्दा स्थानीय निकायका कर्मचारीहरूको सरुवा, लेखा परीक्षण, स्थानीय सेवा आदि कार्यान्वयनमा अवरोध सिर्जना भएको सम्बन्धमा ऐन संशोधनको गृहकार्य संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले यथाशीघ्र प्रारम्भ गर्ने ।

४. २०७० साल आषाढ महिनामा आएको अविरल वर्षाका कारण महाकाली नदीमा आएको बाढीका कारण दार्चुला सदरमुकाम नदी कटानमा परी निर्माणाधीन अस्पताल भवन लगायतका पूर्वाधारहरू जोखिममा परेको सम्बन्धमा सम्बन्धित मन्त्रालयहरूले सिंचाइ मन्त्रालयसँग समन्वय गरी नदी कटान नियन्त्रणसम्बन्धी व्यवस्था मिलाई क्षति भएका पूर्वाधार निर्माण कार्य सम्पन्न गराउने ।

५. कतिपय स्वास्थ्य संस्थाका नाममा जग्गा दर्ता नभएका कारण स्थानीयस्तरबाट जग्गा उपलब्ध गराउँदा अपायक स्थान, नदी किनार, भूक्षय हुनसक्ने ठाउँमा मात्र जग्गा उपलब्ध हुने अवस्थाले स्वास्थ्य संस्थाहरूबाट दिईने सेवाहरू समेत प्रभावकारी नहुने अवस्था रहेकोले उपयुक्त स्थानमा आवश्यक जग्गा खरीद गर्न वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गरी जग्गा खरीद गर्ने व्यवस्था स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयले मिलाउने ।

६. साभेदारी ऐन २०२०, नेपाल एजेन्सी ऐन २०१४, र भूमि सम्बन्धी ऐन २०२१ संशोधन हुनुपर्ने तथा शिक्षा ऐन आठौँ संशोधन विधेयक उच्च शिक्षा छात्रा ऐन पारित हुन नसकेकाले सेवा प्रवाह तथा कार्यसम्पादनमा समस्या परेको हुँदा संशोधनको गृहकार्य सम्बन्धित मन्त्रालयले गर्ने ।

७. शान्तिका लागि विकास कार्यक्रम अन्तर्गत आ.व.०६९/७० मा सञ्चालित ८४२ क्रमागत आयोजनाहरूलाई समयमै सम्पन्न गर्न थप रु ४० करोड र मृतक र वेपत्ता पारिएका व्यक्तिका हकदारहरूलाई रु ३ लाखसम्म उपलब्ध गराइएकोमा नेपाल सरकार (मं.प.) को मिति निर्णयानुसार थप रु २ लाख उपलब्ध गराई रु ५ लाखसम्म पुऱ्याउन आवश्यक पर्ने रु २ अर्ब ७३ करोड ३७ लाख

चालू आ.व.मा निकास आवश्यक पर्ने भन्ने सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालय र शान्ति तथा पुनःनिर्माण मन्त्रालयले छलफल गरी टुङ्ग्याउने ।

८. मुक्त हलिया पुनःस्थापनको ढाँचा स्वीकृतिगर्न सहमतिका लागि अर्थ मन्त्रालयमा पठाइएको तर हालसम्म सहमति प्राप्त नभएको हुँदा उक्त ढाँचा स्वीकृतिका लागि पहल हुनुपर्ने सम्बन्धमा यस्ता विषयहरु मन्त्रालयस्तरीय विकास समस्या समाधान समितिका बैठकहरुमा अर्थ मन्त्रालयका प्रतिनिधिहरु समेत उपस्थित भई त्यहीबाट टुङ्गो लगाउनुपर्ने ।

९. भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय अन्तर्गतका सेवाप्रवाह गरिने अधिकांश कार्यालयहरु भाडामा रहेका हुँदा प्रभावकारी सेवा प्रवाहमा कार्यालयको विषयगत नभिल्ले, अभिलेख व्यवस्थापनमा कठिनाई उत्पन्न हुने र भौतिक पूर्वाधारको व्यवस्था गर्न समेत कठिनाई भएको सम्बन्धमा अर्थ मन्त्रालय र भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालयबीच छलफल गरी समयवद्धरूपमा समाधान गर्ने ।

१०. घोषित निर्वाचन समयमै सम्पन्न गर्न सबै मन्त्रालयहरुले आफ्ना स्थानीयस्तरका सवै कार्यालयहरुको दरवन्दी पदपूर्ति गर्ने, सवारी साधन लगायत अन्य निर्वाचनमा प्रयोग हुनसक्ने उपकरणहरुको मर्मत संभार गरी चालू हालतमा राख्ने । कर्मचारीहरुले आफ्नो कार्यक्षेत्रमा रही तोकिएको काम निर्धारित समयमै सम्पन्न गर्ने ।

११. जग्गा प्राप्ति ऐनमा संशोधन सम्बन्धमा "विकास निर्माण तथा सार्वजनिक पूर्वाधारमा पुनर्वास तथा पुनर्स्थापना सम्बन्धी नीति २०७०" को कार्यान्वयन भूमिसुधार तथा व्यवस्था मन्त्रालय र गृह मन्त्रालयले यथाशीघ्र ल्याउने ।

१२. कंचनपुर चितवन लगायत कतिपय जिल्लाहरुमा चुङ्गीकर समस्या अझै रहेको भन्ने जानकारी आएकाले यस विषयमा गृह र संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले ठोस पहल गरी समस्या समाधान गर्ने ।

१३. चुरे क्षेत्र लगायत विकासका भौतिक संरचनालाई ढुङ्गा गिट्टी बालुवा खानीले नकारात्मक प्रभाव पारेको भन्ने सम्बन्धमा यस सम्बन्धी पूर्व प्रतिवेदनलाई विज्ञान प्रविधि तथा वातावरण मन्त्रालयले अन्य मन्त्रालयहरुको सहयोगमा परिमार्जन गरी स्वीकृतिका लागि पुनःप्रस्ताव पेश गर्ने ।

१४. आर्थिक अनुशासन कायम गर्न र बेरुजु न्यूनिकरण गर्न विकास निर्माण कार्यमा अग्रिमरूपमा दिइने परिचालन (Mobilization) रकमको विकल्प पूर्वाधारसँग सम्बद्ध मन्त्रालयहरुले प्रस्तुत गर्ने ।

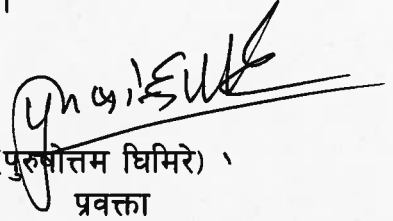
१५. सञ्चालनका नरहेका सार्वजनिक संस्थानहरुमा परिरहेको अनावश्यक दायित्वलाई हटाउन अर्थ मन्त्रालय र सम्बन्धित मन्त्रालयले यथाशीघ्र व्यवस्था मिलाउने ।

१६. अमेरिकी डलरसँग नेपाली रुपैयाको विनिमय दरमा अनपेक्षितरूपमा भईरहेको वृद्धिका कारणले विकास आयोजना तथा कार्यक्रमहरुमा पर्ने असरका सम्बन्धमा अध्ययन गरी सोको नकारात्मक प्रभाव कम गर्न अपनाउन पर्ने उपायहरुका सम्बन्धमा नेपाल राष्ट्र बैङ्कका डेप्युटी गभर्नर, राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय र अर्थ मन्त्रालयका सह सचिव सदस्य रहने एक कार्यदल अविलम्ब गठन गरी सुझाव लिने । सो सम्बन्धमा माननीय अर्थ मन्त्रीको संयोजकत्वमा राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय उपाध्यक्ष र नेपाल राष्ट्र बैङ्कका गभर्नर सदस्य रहने उच्चस्तरीय समितिमा उक्त प्रतिवेदन पेश गरी छलफल गरी आवश्यक कदमहरु चाल्ने ।

१७. "वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ र नियम २०५४ लागू हुनु अघि नै स्थापित र संचालित उद्योग तथा व्यवसायहरुका हकमा उक्त ऐन, नियमको प्रयोजन र प्रक्रिया पूरा गरी प्रारम्भिक वातावरणीय

परीक्षण (IEE) र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन (EIA) सम्पन्न गरेपछि मात्र त्यस्ता उद्योग, व्यवसाय संचालन गर्न पाउने भन्ने विषय न्यायसंगत र व्यावहारिक नभएको भन्ने सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको गुनासोलाई संबोधन गर्न प्रचलित कानूनको मर्म र भावनाको प्रतिकूल नहुने गरी वातावरण संरक्षणपूर्वक उद्योग संचालनका लागि के कस्तो बैकल्पिक व्यवस्था गर्न सकिन्छ भन्ने वारेमा अध्ययन गरी सिफारिश पेश गर्न उद्योग मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा विज्ञान, प्रविधि तथा वातावरण मन्त्रालय र वन तथा भू-संरक्षण मन्त्रालयका सचिवहरू रहेको एक समिति गठन गर्ने र सो समितिले कार्य प्रारम्भ गरेको मितिले एक महिनाभित्र राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय उपाध्यक्ष समक्ष सिफारिस पेश गरी सोको आधारमा आवश्यक निर्णय प्रक्रिया अगाडि बढाउने ।

(पुरुषोत्तम घिमिरे) ।
प्रवक्ता

राष्ट्रिय योजना आयोगको सचिवालय